

12 mei 2025

Herinrichting Oosterstraat en Gelkingestraat

Inrichtingsplan

Inhoud

Inleiding	4
Aanleiding en doel	4
Kaders	4
Werkgroep met bewoners en ondernemers	5
Uniek stukje stad	6
Doelstelling van de werkgroep	6
Historie en karakter van het gebied	6
Uniek stukje stad	6
Gangen en Stegen	10
Versterken van het dwaalmilieu	10
Levendige en aantrekkelijke verblijfstraten	12
Doelstelling van de werkgroep	12
Het gebied Ooster- en Gelkingestraat wordt een voetgangersgebied	12
Fietsparkeren in de fietsvakken	12
Toegankelijk en gastvrij	15
Levendige en aantrekkelijke verblijfstraten	15
Aantrekkelijke groene straten	17
Bestaande bomen	17
Nieuwe bomen	17
Beplantingsvakken	17
Groen bij de gevels	17
Veilige omgeving dag en nacht	18
Doelstelling werkgroep	18
Veiligheid	18
Gangen en stegen in de avond en nacht	18
De Donkersgang	18
Verlichting	18
Ruimte voor ondernemerschap	21
Doelstelling werkgroep	21
Versterken van de identiteit	21
Terrassen	21
Programmering, gevel en gevelzone	21

Colofon
Inrichtingsplan Herinrichting Oosterstraat en Gelkingestraat
Status: definitief
Datum: 12 mei 2025

Project Herinrichting Ooster- en Gelkingestraat
Uitvoeringsprogramma Binnenstad 'Ruimte voor Jou'

Gemeente Groningen
binnenstad@groningen.nl

Inleiding

Aanleiding en doel

De Ooster- en Gelkingestraat vormen samen een belangrijke verbinding in de binnenstad van Groningen. Tot medio 2022 waren deze straten nog onderdeel van een belangrijke busroute door het centrum. Sinds het verdwijnen van het busverkeer op de Grote Markt en de verlegging van de routes zijn deze straten uitsluitend nog in gebruik voor fietsers en voetgangers. Deze verandering creëert ruimte om de potentie van de Ooster- en Gelkingestraat als verblijfsgebied beter te benutten. Bovendien vraagt de herinrichting van de Grote Markt om een goede aansluiting op het omliggende netwerk van routes, waarbij tweerichtingsverkeer voor fietsers in de Ooster- en Gelkingestraat een belangrijk uitgangspunt is. Met het mogelijk maken van tweerichtingsverkeer voor fietsers in de Ooster- en Gelkingestraat kan de Grote Markt door fietsers worden gebruikt zoals beoogd, namelijk in twee richtingen voor de oostwand en Stadhuis langs. Doordat we de beide straten als voetgangersgebied inrichten, met ruimte voor de fiets, verwachten we de snelheid van de fietser in enige mate omlaag te kunnen brengen. Dit draagt bij aan een veiligere situatie op de Grote Markt situatie op de Grote Markt: fietsers komen niet langer met grote snelheid uit de geasfalteerde straten.

Daarnaast zijn de Ooster- en Gelkingestraat door de veranderde verkeersfunctie van het Gedempte Zuiderdiep (OV-as) als schakel tussen het stadshart en de bushaltes uitgegroeid tot belangrijke aanlooproutes voor bezoekers van de binnenstad. Deze veranderde rol vraagt om een inrichting die deze functie ondersteunt. Daarnaast hebben

de straten, en in het bijzonder de Gelkingestraat, een urgente opgave op het gebied van ruimtelijke kwaliteit. Leegstand, achterstallig onderhoud aan panden en een onprettige verblijfs sfeer zorgen voor een negatieve beleving van het gebied. De herinrichting biedt kansen om samen met ondernemers en vastgoedeigenaren de uitstraling, identiteit en levendigheid van het gebied te versterken.

Met de herinrichting van de Ooster- en Gelkingestraat willen we bijdragen aan een aantrekkelijke, toegankelijke, veilige en bereikbare binnenstad. Dit sluit aan bij de ambities uit het Uitvoeringsprogramma Binnenstad, waarin ook de herinrichting van de Grote Markt en het verleggen van de busroutes zijn opgenomen.

Specifiek willen we:

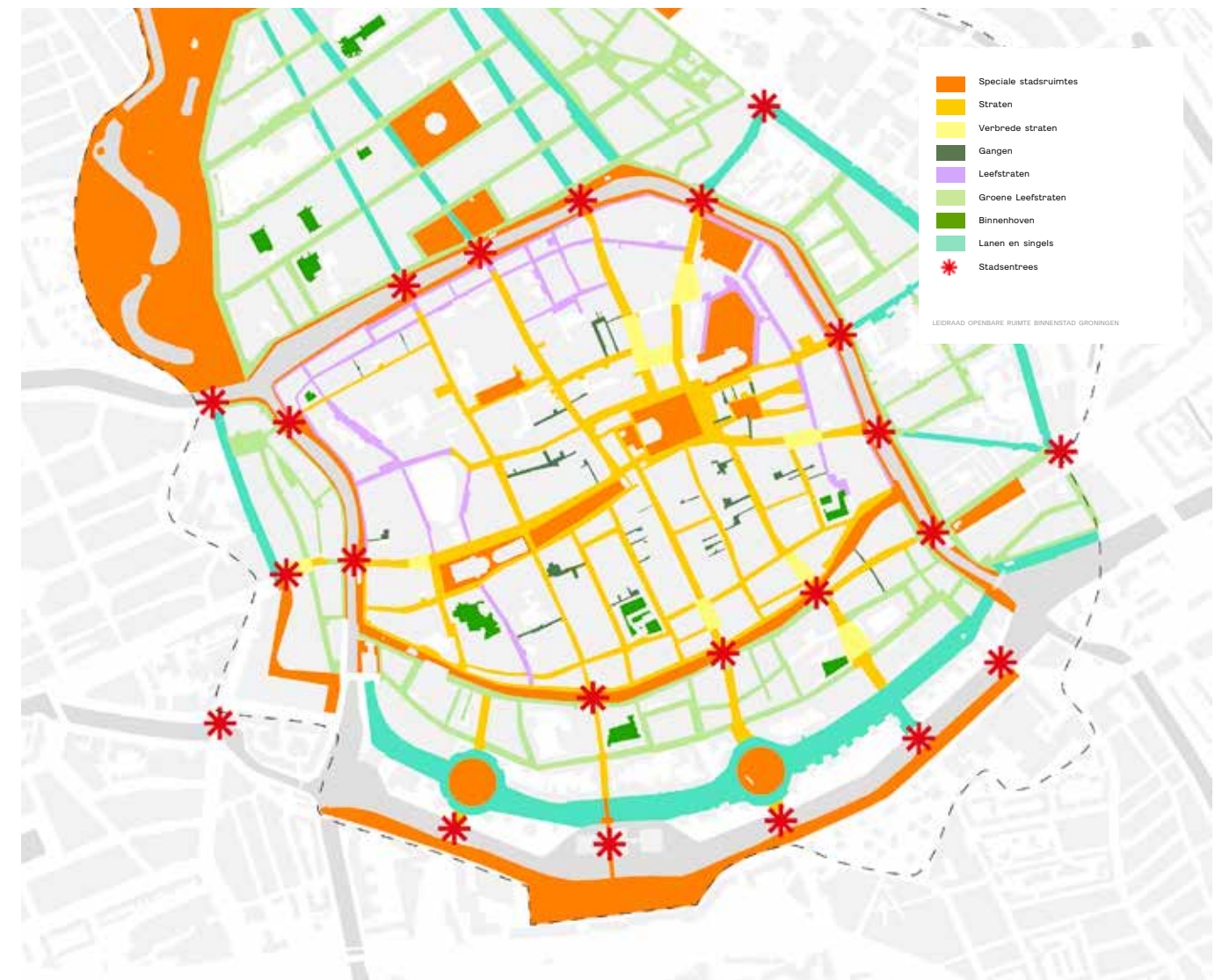
- De openbare ruimte zo inrichten dat tweerichtingsverkeer voor fietsers mogelijk wordt.
- De voetgangersruimte verbeteren en de toegankelijkheid voor iedereen vergroten.
- Vergroening en verblijfskwaliteit toevoegen.
- De identiteit van de straten versterken.
- De lokale economie versterken.
- Samen met ondernemers en vastgoedeigenaren werken aan een uitnodigende uitstraling (panden, programmering en gevelzone).

Kaders

De herinrichting van de Oosterstraat & Gelkingestraat is opgenomen in de Binnenstadsvisie 'Bestemming Binnenstad' (vastgesteld op 24 februari 2016) en de actualisatie van het Uitvoeringsprogramma

Binnenstad, die in december 2021 aan de raad is voorgelegd. De Binnenstadsvisie is verder uitgewerkt in de Leidraad voor de openbare ruimte van de binnenstad van Groningen 'Nieuwe Stadsruimtes' (vastgesteld in 2017). In deze leidraad zijn aanzetten gedaan voor hoe aanloopstraten zoals de Oosterstraat en Gelkingestraat heringericht kunnen worden. Als aanloopstraten van de Grote Markt, heeft de herinrichting van de Oosterstraat en Gelkingestraat sterke samenhang met de

herinrichting van de Grote Markt. Dit sluit naadloos aan bij de inhoud van het strategisch kader 'Geleide Groei', dat het handvat is voor verdere doorontwikkeling van onze binnenstad. Het projectgebied sluit direct aan op (en is deels onderdeel van) de aanloopstraten naar het hart van onze stad, de Grote Markt. Verder is de Mobiliteitsvisie 'Groningen Goed op Weg' een belangrijk beleidskader voor het gebied.

Nieuwe Stadsruimtes - leidraad openbare ruimte binnenstad Groningen.

Het overkoepelende kader voor dit project is het Coalitieakkoord 2022-2026 'Het begint in Groningen: voor wat echt van waarde is'.

Het college spreekt hierin de volgende ambitie uit:

"We willen dat het prettig en aangenaam leven is in onze gemeente, en daarom richten we de openbare ruimte klimaatadaptief in. We voorzien in meer bomen, vergroenen pleinen, straten en stenige ruimtes". De herinrichting van de Ooster- en Gelkingestraat speelt hierop in.

Werkgroep met bewoners en ondernemers

Met het project herinrichting Ooster- en Gelkingestraat gaat het niet alleen om een nieuwe inrichting van de openbare ruimte. Het gaat ook om het versterken van de identiteit van het gebied en, waar nodig, het aanpakken van vastgoed. Met de werkgroep herinrichting Ooster- en Gelkingestraat, bestaande uit een vertegenwoordiging van bewoners en ondernemers uit beide straten, zijn daarom vier doelen opgesteld waar dit project een bijdrage aan kan leveren. Dit zijn:

- Levendige en aantrekkelijke verblijfstraten
- Uniek stukje Stad
- Veilige omgeving dag en nacht
- Ruimte voor ondernemerschap

De nieuwe inrichting van de openbare ruimte is de basis voor deze doelen. Ook de inzet van ondernemers en bewoners is hard nodig om de doelen te realiseren. Zo maken we samen de straat. Het uiteindelijke doel: het gebied is levendig, veilig, groen en aantrekkelijk. Kortom: een plek waar je wilt zijn. De straten hebben meerdere functies en zijn opgeruimd. Ze verbinden het gebied en vormen een geheel met de rest van de binnenstad. Ook is er een goede verbinding tussen de gevels en de straat én tussen het gebied met de omliggende straten.

Inrichtingsplan openbare ruimte Oosterstraat & Gelkingestraat.

Uniek stukje stad

Doelstelling van de werkgroep

De Ooster- en Gelkingestraat onderscheiden zich van de rest van de stad door het zicht op de Martinitoren, de vele gangen en stegen, de 'slinger' in de Gelkingestraat, hoogteverschillen en de prachtige historische panden. In combinatie met een unieke mix van lokale ondernemers, biedt dit volop mogelijkheden om door het gebied te struinen. Bij de herinrichting van de Ooster- en Gelkingestraat worden de karakteristieken uitgelicht en versterkt, waarbij ook het terugbrengen van verdwenen en het accentueren van aanwezige cultuurhistorische elementen aan bod komen. Ook is er ruimte om nieuwe kenmerken toe te voegen aan het gebied. Hierdoor worden de Ooster- en Gelkingestraat echt een uniek stukje Stad!

Historie en karakter van het gebied

In het ontwerp voor de herinrichting van de Oosterstraat en Gelkingestraat is er nadrukkelijke aandacht voor het terugbrengen en versterken van historische kenmerken en karakteristieken. Dit komt op verschillende manieren tot uiting:

De kromming van de straten

Beide straten vertonen krommingen, wat zorgt voor een veranderend perspectief (*serial vision*). Dit effect wordt versterkt door de lijnen in de verharding en het verspringen van het profiel, waarbij plantvakken met bomen het visuele verloop accentueren.

Stoeppen

De realisatie van stoeppen herstelt een historisch element in het straatbeeld van zowel de Oosterstraat als een gedeelte van de

Gelkingestraat. De gevelzone vormt een herkenbare overgang tussen binnen en buiten, met een afwijkende bestrating langs de gevel. Deze ruimte kan multifunctioneel worden gebruikt, bijvoorbeeld voor terrassen, groenuitstallingen en bankjes. De historische gevels en stoeppen worden beter zichtbaar door het terugbrengen van de gevelzone, een rustige straatindeling en bundelen van fietsparkeren.

Riepe

Van oudsher lag voor de stoeppen 'de Riepe'. Dit is een verharde loopstrook. In de Oosterstraat komt dit terug in het verhardingspatroon als verwijzing naar het historisch straatbeeld.

Zicht op de Martinitoren

Bij de plaatsing van bomen in de Oosterstraat is specifiek gekeken naar het zicht op de Martinitoren, zodat dit iconische element van de stad optimaal in beeld komt.

Stadsentree Oosterpoort

De Oosterpoort en Herepoort zijn, historische gezien, vanuit de zuidzijde de stadsentrees tot de Middeleeuwse stad. In de nieuwe inrichting wordt de entree van het Zuiderdiep naar de Oosterstraat ook ingericht als belangrijke plek: een stadsentree zoals beschreven in de ontwerpleidraad 'Nieuwe Stadruimtes'. Op de positie van de vooroorlogse gevels met bijbehorende stoeppen wordt een waterelement gerealiseerd. Dit accentueert de stadsentree en het betreden van een verblijfsgebied. Dit waterelement benadrukt tevens het kenmerkende hoogteverschil in de straat.

De gevels en historische stoeppen zijn door de rustige indeling van de straat en het bundelen van het fietsparkeren beter zichtbaar.

Versterken van het veranderende perspectief (de slinger) door middel van lijnen in de verharding en verspringingen in het profiel door bomen, zitplekken en groenelementen.

Verblijfsplek bij de verbinding tussen de Donkersgang en de Papengang in de Oosterstraat. Met rechts de gevelzone met historische en nieuwe stoepen en daarvoor 'de Riepe' (loopstrook).

Op de positie van de vooroorlogse gevels met bijbehorende stoepen wordt een waterelement gerealiseerd.

Het waterelement biedt aanleiding tot spelen, zitten, ontmoeten en verkoeling op warme dagen.

Het hoogteverschil tussen de Carolieweg en het Gedempte Zuiderdiep is circa 2 meter. Het waterelement benadrukt het hoogteverschil in de straat. Ter hoogte van de voormalige gang zijn stapstenen in het waterelement die aanleiding geven tot spelen. Bij de entree van de Jumbo loopt het water in een goot over het maaiveld. Er is een rooster waardoor de doorsteek toegankelijk is voor iedereen.

De Oosterpoort en Herepoort zijn historisch gezien, vanuit de zuidzijde, de stadsentrees tot de Middeleeuwse stad. Ook in de nieuwe inrichting wordt de entree van het Zuiderdiep naar de Oosterstraat ingericht als een belangrijke plek. De inrichting accentueert de stadsentree en het betreden van een verblijfsgebied.

Uniek stukje stad

Gangen en Stegen

De gangen en stegen in de binnenstad zijn waardevolle, karakteristieke ruimtes. Samen vormen ze een informeel en fijnmazig netwerk in de stad. Ze zijn uniek en hebben ieder hun eigen karakter. De naam van een gang of steeg vertelt vaak iets over de vroegere functie of bedrijvigheid.

Door de loop der eeuwen zijn steeds meer gangen verdwenen of bebouwd. Vaak zijn ze nog wel zichtbaar in de bebouwingsstructuur, maar niet meer bruikbaar omdat ze zijn overbouwd, dichtgezet of privaat zijn geworden. Ook hebben de gangen hun oorspronkelijke karakter vaak verloren; soms is de maatvoering het enige wat nog herkenbaar is.

Naast de herinrichting van hoofdstraten zoals de Oosterstraat en Gelkingestraat en herontwikkeling van locaties zoals voormalig Holland Casino terrein, wordt gewerkt aan een Beeldkwaliteitsplan voor gangen en stegen. Dit plan biedt houvast voor de ruimtelijke kwaliteit van deze karakteristieke verbindingen in de binnenstad. Het fungeert als leidraad voor ontwerp vragen die kunnen spelen binnen gemeentelijke projecten en initiatieven van derden. Zo draagt het plan bij aan een samenhangende, herkenbare en aantrekkelijke inrichting van de gangen en stegen in Groningen.

De opgave is om de eigenheid van de gangen te behouden en tegelijk te streven naar een gezamenlijke, kwalitatieve uitstraling voor bestrating, verlichting, hekwerk, bellentableaus, vergroening, afwatering en de

omgang met afval en fietsen.

De ontwikkeling van het beeldkwaliteitsplan loopt parallel aan de herinrichting van de straten, vanwege de sterke samenhang tussen beide trajecten.

Versterken van het dwaalmilieu

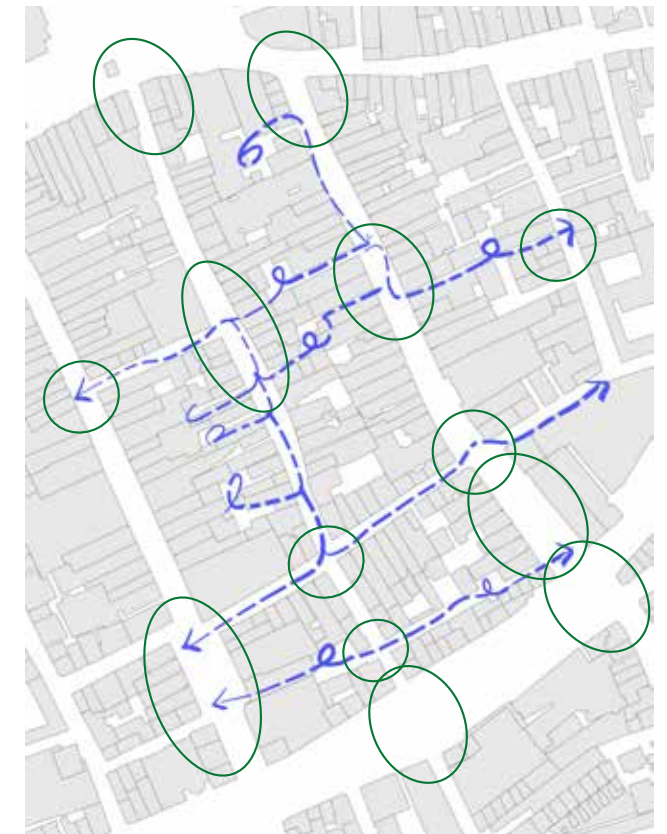
De herinrichting van de Oosterstraat en Gelkingestraat biedt een unieke kans om het dwaalmilieu te versterken. Het fijnmazige netwerk in dit deel van de stad kenmerkt zich door straten in noord-zuidrichting en gangen en stegen in oost-westrichting. De Oosterstraat en Gelkingestraat hebben altijd een belangrijke verbindingfunctie gehad. Nu het busverkeer is verdwenen, kan de focus verschuiven van snelle doorgaande verbindingen naar een langzamer tempo van struinen, dwalen en verblijven.

De basis hiervoor is het versterken van het netwerk. In zowel de Oosterstraat als de Gelkingestraat worden, bij de doorlopende gangen en stegen, verblijfsplekken gecreëerd op de schakelpunten tussen de noord-zuid- en oost-westrichting. Deze plekken, gekarakteriseerd door bomen, beplanting en zitmogelijkheden, zorgen voor aantrekkelijke doorzichten en nodigen uit tot verkenning en ontmoeting. Het doel is om deze schakelplekken te transformeren tot aantrekkelijke verblijfsplekken die bijdragen aan de leefkwaliteit, sociale interactie en daarmee de veiligheid in de straten.

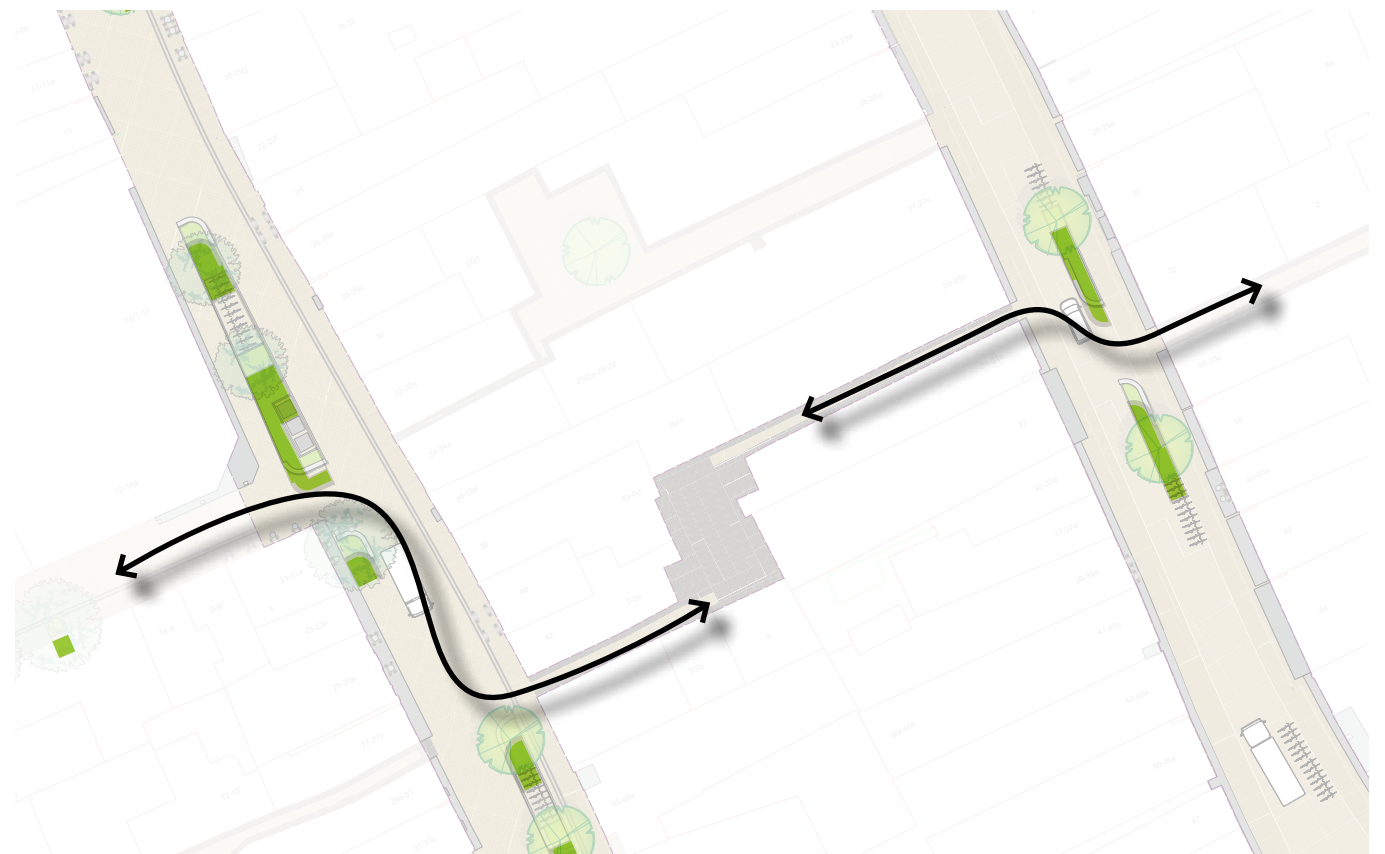
In het hoofdstuk 'Veilige omgeving dag en nacht' wordt verder ingegaan op het gebruik en de mogelijkheden van gangen en stegen in de avond en nacht.

Noord-zuidrichting met de focus op de snelle doorgaande verbinding.

Focus verschuiven naar een langzamer tempo met accenten bij de schakelpunten.

In zowel de Oosterstraat als de Gelkingestraat worden, bij de doorlopende gangen en stegen, verblijfsplekken gecreëerd op de schakelpunten tussen de noord-zuid en oost-westrichting.

De Gelkingestraat tussen het Hoogstraatje en de Donkersgang. Er zijn bestaande bomen, nieuwe bomen, beplanting en zitelementen. Het profiel heeft links een brede flexibele gevelzone en rechts natuursteenstoepen met aan beide zijden ruimte voor terras en uitstallingen. In combinatie met een unieke mix van lokale ondernemers biedt dit volop mogelijkheden om te verblijven, ontmoeten en om door het gebied te struinen.

Levendige en aantrekkelijke verblijfstraten

Doelstelling van de werkgroep

De straten zijn gezellig en aantrekkelijk en nodigen op ieder moment van de dag uit tot interactie en verblijf. Bij dit straatbeeld heeft de voetganger het primaat en is de fietser te gast, is er sfeervolle verlichting en volop groen. Er is ruimte voor gezellige zit- en ontmoetingsplekken en voor kunst. Ook is er een goede functiemix tussen wonen, ondernemen en verblijven.

Het gebied Ooster- en Gelkingestraat wordt een voetgangersgebied

De Ooster- en Gelkingestraat zijn belangrijke aanloopstraten. Daarom is er gekozen voor een inrichting als voetgangersgebied, waar fietsen wel is toegestaan. De keuze hiervoor is gebaseerd op intensief verkeersonderzoek, beleidskaders en de ambitie om deze straten aantrekkelijker en toegankelijker te maken. Uit het verkeersonderzoek blijkt dat de voetganger nu al de dominante verkeersdeelnemer is in beide straten. Door het verwijderen van de rijloper ontstaat een flexibelere openbare ruimte met meer ruimte voor groen, verblijf (ook terras) en langzaam verkeer. De inrichting als voetgangersgebied maakt het mogelijk om:

- de verblijfskwaliteit sterk te verbeteren door vergroening en zitplekken;
- de toegankelijkheid te vergroten, met name voor ouderen, kinderen en mensen met een beperking;
- de verkeersveiligheid te verhogen door hoogteverschillen weg te nemen en het gemotoriseerd verkeer te beperken;
- beter aan te sluiten op de voetgangerszone rondom de Grote Markt en het hoofdloopnetwerk van de binnenstad.

Fietsers blijven welkom in de Ooster- en Gelkingestraat. Ze mogen in twee richtingen blijven fietsen, maar doen dit als 'gast', met respect voor de voetganger die leidend is. In het inrichtingsplan is hier nadrukkelijk rekening mee gehouden. In de Oosterstraat wordt dit zichtbaar gemaakt via een herkenbare middenzone met ander legverband in de bestrating. Hier is ruimte voor fietsers, terwijl aan de zijanten van de straat brede loopzones zijn voorzien. Groenvakken, bomen, fietsvakken en terrassen vormen samen een 'bufferzone' die zorgt voor overzicht en comfort.

Ook logistiek verkeer blijft mogelijk binnen venstertijden en onder gastvrijheidsprincipes. Zo ontstaat een toekomstbestendige, prettige verblijfsruimte waarin voetgangers, fietsers en ondernemers goed samenkomen – in lijn met vastgesteld beleid zoals Geleide Groei en de mobiliteitsvisie Groningen Goed op Weg.

Fietsparkeren in de fietsvakken

In het projectgebied is sprake van een structureel tekort aan fietsparkeerplekken. Onderzoek toont aan dat de bestaande capaciteit onvoldoende is, en dat de druk op de ruimte verder toeneemt. Tegelijkertijd vragen gemeentelijke ambities én wensen van ondernemers en bewoners om meer ruimte voor voetgangers, vergroening en verblijfskwaliteit.

Binnen het projectgebied is onvoldoende ruimte om het bestaande tekort volledig op te lossen, laat staan om toekomstige groei op te vangen. In de Ooster- en Gelkingestraat worden wel fietsvakken gerealiseerd, maar deze zijn primair bedoeld voor kort parkeren.

Voor lang parkeren zijn daarom alternatieven buiten het projectgebied gezocht.

Een belangrijke aanvulling is de toekomstige inpandige fietsenstalling onder het C&A-pand (opening verwacht in 2027), die met name overdag verlichting moet bieden voor de fietsdruk in de Gelkingestraat. Voor de avond en nacht blijven de stallingen aan de Nieuwe Markt en Grote Markt beschikbaar. Daarnaast zien we kansen om in de omgeving van het Gedempte Zuiderdiep, Kattendiep en het voormalige Holland Casino-terrein meer fietsparkeerplaatsen te realiseren. Deze is strategisch gelegen voor het uitgaanspubliek en kan naar verwachting de parkeerdruk in de Oosterstraat tijdens piekmomenten aanzienlijk verlagen. De mogelijkheden voor een tijdelijke inrichting worden momenteel verkend; de raad wordt hierover later geïnformeerd.

Om het fietsparkeren in de fietsvakken te stimuleren, wordt ingezet op uitbreiding van

het handhavingsgebied. Op dit moment is de Oosterstraat onderdeel van het handhavingsgebied. Gedacht wordt om ook de Carolieweg en de Gelkingestraat hierin op te nemen. Hiermee wordt voorkomen dat fietsen buiten de vakken worden geplaatst, wat de toegankelijkheid van de straten zou beperken. Een concreet voorstel voor het uitbreiden van het handhavingsgebied komt zodra zicht is op opening C&A fietsenstalling.

Met de combinatie van bovenstaande maatregelen wordt gekozen voor een gebalanceerde aanpak: beperkte ruimte in de straat zelf voor kort parkeren, aanvullende (inpandige) voorzieningen elders in de binnenstad, en handhaving waar nodig. Deze benadering maakt het mogelijk om ruimte te geven aan vergroening, verkeersveiligheid en verblijfskwaliteit, en zo bij te dragen aan een leefbaar, toekomstbestendig gebied Oosterstraat en Gelkingestraat.

In het plangebied gaan we uit van vakken voor kort fietsparkeren. Handhaving en capaciteit voor langparkeren zijn randvoorwaarden voor de herinrichting van de Oosterstraat en Gelkingestraat.

In zowel de Oosterstraat als de Gelkingestraat staan al volwassen bomen. Deze blijven behouden en krijgen een prominentere rol in de nieuwe inrichting. Door rondom deze bomen ruimte te maken voor verblijf, ontmoeting en spel, dragen ze bij aan verkoeling en een prettige verblijfsomgeving.

Groene verblijfsplek ter hoogte van de Donkersgang en Papengang. Bij de plaatsing van de bomen in de Oosterstraat is het zicht op de Martinitoren als uitgangspunt genomen. Aan de rechterzijde is de toegankelijke zone opgenomen die zorgt voor een veilige verbinding tussen het Gedempte Zuiderdiep en de Grote Markt, met name voor ouderen, kinderen en mensen met een beperking.

Levendige en aantrekkelijke verblijfstraten

Toegankelijk en gastvrij

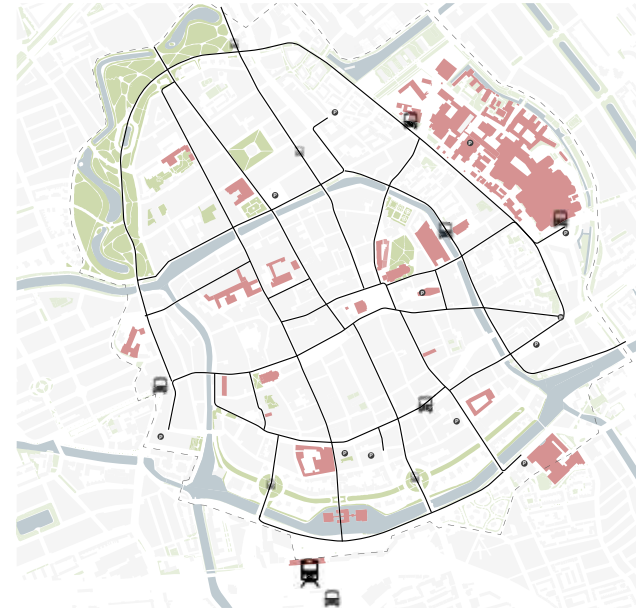
Toegankelijkheid en gastvrijheid zijn belangrijke thema's voor de gehele binnenstad, en dus ook voor de Oosterstraat en Gelkingestraat. Dit betreft niet alleen ouderen, blinden, slechtzienden en rolstoelgebruikers, waarvan het aandeel in de stad toeneemt, maar ook kinderen: een brede gebruikersgroep. De loopafstanden en routes zijn veranderd, nu de bus niet meer over de Grote Markt rijdt.

Daarom zijn er ontwerpprincipes voor een toegankelijke openbare ruimte in de binnenstad van Groningen opgesteld (2024). In deze principes wordt gesteld dat het hoofdloopnetwerk bij herinrichting moet worden voorzien van:

- een veilige zone van minimaal 2,5 meter;
- een duidelijke en herkenbare geleiding voor blinde en slechtziende personen, zodat zij zoveel mogelijk op de veiligste plekken lopen;
- inrichtingselementen die voorkomen dat ander verkeer de veilige zone betreedt. Denk hierbij aan lijnen in de bestrating, maar ook aan bomen, bankjes, terrassen en fietsparkeervakken.

Daarnaast biedt het hoofdloopnetwerk gelegenheid om te zitten, uit te rusten en te spelen.

De Oosterstraat maakt deel uit van het hoofdloopnetwerk en bevat daarom een toegankelijke route met een veilige zone.

Het waterelement en de zitranden in de Oosterstraat en Gelkingestraat bieden tevens mogelijkheden voor ontmoeting en voor spel, zoals beschreven in het Ambitiedocument Speelnetwerk Binnenstad Groningen. Dit maakt de ruimte niet alleen toegankelijk, maar ook uitnodigend voor verschillende gebruikersgroepen, waaronder kinderen.

Deze plekken zijn gecombineerd met groen en bomen, zodat het aangenaam is om te verblijven, zelfs op warme dagen. Door de opstelling van de zitgelegenheden is er keuze tussen zon en schaduw en bescherming tegen het rijdende verkeer, waardoor er elke 100 meter een comfortabele en plek is om te pauzeren.

- ➔ Toegankelijke route in de Oosterstraat met geleiding voor blinden en slechtzienden
- Gelegenheid om te zitten, uit te rusten en aanleiding tot spelen.

De waarde van bestaande bomen wordt vergroot door hier verblijfsmogelijkheden en groen toe te voegen.

Er worden zeven nieuwe bomen toegevoegd; drie in de Gelkingestraat en vier in de Oosterstraat.

Onder het bladerdak van de bestaande bomen in de Oosterstraat wordt een verblijfsplek met terrassen, water, spelaanleiding en zitmogelijkheden toegevoegd. Hierdoor ontstaat een volwaardige koele plek van formaat.

Op plekken zoals het Hoogstraatje, de Donkersgang, de Papengang en de Carolieweg komen groenvakken met aantrekkelijke en robuuste vaste planten en heesters die bijdragen aan de biodiversiteit.

Levendige en aantrekkelijke verblijfstraten

Aantrekkelijke groene straten

Door de keuzes om het gebied in te richten als voetgangersgebied en het fietsparkeren te beperken tot aangewezen vakken, is ruimte vrijgekomen om die vergroening ook daadwerkelijk te realiseren. Groen maakt een straat niet alleen mooier, maar ook prettiger om in te verblijven. In gesprekken met bewoners en ondernemers is de wens voor meer groen duidelijk naar voren gekomen. Ook gemeentelijk beleid en onderzoeken onderstrepen het belang: winkelgebieden met groen worden beter gewaardeerd, terwijl het groen in de binnenstad van Groningen nu nog vaak achterblijft.

Bestaande bomen

In zowel de Oosterstraat als de Gelkingestraat staan al volwassen bomen. Deze blijven behouden en krijgen een prominentere rol in de nieuwe inrichting. Door rondom deze bomen ruimte te maken voor verblijf, ontmoeting en spel, dragen ze bij aan verkoeling en een prettige verblijfsomgeving. Zo ontstaat een eerste aanzet tot een stedelijk koelnetwerk, zoals beoogd in het Groenplan Vitamine G en Klimaatbestendig Groningen 2050.

Nieuwe bomen

Het aanplanten van nieuwe bomen in de binnenstad is uitdagend vanwege de beperkte ruimte en de aanwezigheid van kabels en leidingen. Toch lukt het om drie nieuwe bomen in de Gelkingestraat en vier in de Oosterstraat toe te voegen. Deze zeven bomen dragen bij aan het vergroten van het kroonoppervlak, het tegengaan van hittestress (door schaduw en verdamping) en een aantrekkelijk verblijfsklimaat. De bomen

krijgen een groeiplaats in zogeheten boombunkers – ondergrondse constructies die zorgen voor voldoende wortelruimte en draagkracht, ook bij intensief gebruik van de openbare ruimte. Bij de soortkeuze is gelet op variatie, bloei en biodiversiteit. Denk aan soorten zoals de linde, esdoorn en acacia. In de Gelkingestraat worden soorten met een lichte bladkleur en een transparante kroon toegepast, omdat sommige delen van de straat vrij donker zijn.

Beplantingsvakken

Op plekken zoals het Hoogstraatje, de Donkersgang, de Papengang en de Carolieweg komen groenvakken met aantrekkelijke en robuuste vaste planten en heesters die bijdragen aan de biodiversiteit. Deze vakken zijn geplaatst bij de gangen, zodat ze vanuit verschillende richtingen zichtbaar zijn. In combinatie met bomen en zitranden ontstaan fijne verblijfsplekken en een aantrekkelijk straatbeeld.

Groen bij de gevels

De openbare ruimte in de binnenstad is druk en wordt intensief gebruikt. Er moet ruimte blijven voor fietsers, voetgangers, laden en lossen, horeca en veiligheid. Toch zijn er nog mogelijkheden voor gevelgroen en geveltuinen. In de Oosterstraat zijn hier al goede voorbeelden van. Omdat dit op privégevels plaatsvindt, is toestemming van de pandeigenaren nodig. Een lid van de werkgroep start binnenkort een actie om bewoners en ondernemers hiervoor te enthousiasmeren. Ook groen in potten kan een bijdrage leveren en is eenvoudig door ondernemers zelf toe te passen.

Het inpassen en uitvoeren van gevelgroen zal veelal maatwerk zijn, mede vanwege de vaak monumentale status van de panden.

Suggesties voor het vergroenen van Carolieweg, Burchtstraat of brede gangen.

Vergroening van de Carolieweg zou een goede aanvulling zijn op de herinrichting.

De aanleg van geveltuinen kan worden meegenomen in de werkzaamheden aan de Ooster- en Gelkingestraat.

Groen aan de gevel draagt bij aan de beleving van de straat. Dit wordt meegenomen in de herinrichting.

Ook groen in potten kan een bijdrage leveren en is eenvoudig door ondernemers zelf toe te passen.

Veilige omgeving dag en nacht

Doelstelling werkgroep

Door gezamenlijke inzet van vastgoedeigenaren, ondernemers en gemeente voelen de Oosterstraat, Gelkingestraat en de gangen veilig om doorheen te lopen en om in te verblijven, zowel overdag als in de nacht. Door slim toepassen van verlichting, een opgeruimde openbare ruimte en verzorgde open gevels, is het de hele dag door prettig verblijven in het gebied. Fietzers, taxi's en andere voertuigen passen zich aan aan de voetgangers, zodat voetgangers daadwerkelijk het primaat hebben.

Veiligheid

In de inrichting is het thema veiligheid meegenomen. Zo is bij de entrees van de gangen de verblijfsplekken met groen gesitueerd. Als meer mensen daar verblijven, wordt het gebied veiliger (ogen op straat). Daarnaast zijn we in gesprek met ondernemers om hun etalages te openen. Bijvoorbeeld met The Sting en Gelkinge 9. Verder kan er gekeken worden naar het programma in leegstaande panden en kunnen afgeplakte gevels weer geopend worden. Ten slotte wordt er gewerkt aan het Actieplan Veilig Uitgaan. Dit college wil onveiligheid in het uitgaansgebied aanpakken en komt rond de zomer met een actieplan.

Gangen en stegen in de avond en nacht

De gangen en stegen bieden overdag een prachtige gelegenheid om te dwalen in de binnenstad. 's Nachts is het echter anders, en dan kunnen sommige gangen en stegen wat onprettig aanvoelen. Met name rond de uitgaansgebieden, zoals in de Gelkingestraat en Oosterstraat, liggen veel gangen en stegen die 's avonds en 's nachts anders functioneren en gebruikt worden dan overdag. De verbindende nachtgangen worden in het concept-beeldkwaliteitsplan als potentieel benoemd om van kleur te verschieten in de avond/nacht. Dit is bedoeld om het verblijf te veraangenamen en vooral ook de veiligheid te verbeteren. In het project Veilig Uitgaan wordt ook gekeken naar de gangen en stegen en hun functie en uitstraling 's nachts.

De Donkersgang

De Donkersgang is één van de nachtgangen. Door hier naast de standaardverlichting ook speciale verlichting toe te passen die naast veiligheid ook de sfeer verhoogt, kan de beleving verbeteren. De inrichting en verlichting die hier komt, wordt samen met betrokkenen nader uitgewerkt. Bijzondere verlichting op deze plek kan ook bijdragen aan een sociaal veilige omgeving, wat past binnen de aanpak van Veilig Uitgaan.

Verlichting

In de Gelkingestraat en Oosterstraat wordt verlichting aangepakt volgens het Verlichtingsplan Binnenstad. Dit houdt in dat de straten van gevel tot gevel worden verlicht, wat de sfeer en veiligheid versterkt. Daarnaast worden gevels door middel van strooilicht aangelicht.

Opgeruimde straat

De gemeente herkent dat er vaak afvalcontainers in de straat staan en dat het regelmatig vies is in de straten. Dit willen we graag verder aanpakken. Ondernemers kunnen zelf ook al een stap zetten door de containers niet op straat te laten staan. Graffiti is een stadsbreed probleem. Er wordt in een ander project gewerkt aan een aanpak. Pandeigenaren kunnen zelf ook bijdragen door snel graffiti te verwijderen. De komende tijd wordt er strenger gehandhaafd op de venstertijden. Ondernemers kunnen elkaar zelf ook aanspreken over overlast door geparkeerde vrachtauto's.

De nieuwe verlichting zorgt voor het verlichten van de straat en geeft ook een zacht licht op de gevels en bomen. (Foto van de Astraat).

Het smalle profiel en de blinde gevels aan de kop van de Gelkingestraat vragen om extra aandacht. Naast de herinrichting en opgeruimde straat spelen verlichting, programmering en renovatie hierin een rol. Ook groen en kunst kunnen bijdragen aan aantrekkelijke entreegebieden.

De gevelzone draagt bij aan interactie tussen ondernemer en klant. Het is het visitekaartje van de ondernemer.
(Brugstraat & Negen straatjes, Amsterdam).

De gevelzone draagt bij aan interactie. Tussen bewoners, ondernemers en voorbijgangers, in contact en in uitstraling.
(Gelkingestraat & Negen straatjes, Amsterdam).

interactie

aantrekkelijk

afwisselend

eigenheid

welkom

herkenbaar

vriendelijk

toegankelijk

prettig

samenhang

saamhorigheid

contact

-

de plek

zitten

groen

entree

uitstalling

Gastvrije entree (Oosterstraat).

Toegankelijke entree (Oosterstraat).

Ruimte voor ondernemerschap

Doelstelling werkgroep

Ruimte voor ondernemerschap: de straten bieden ruimte aan creatief en lokaal ondernemerschap. Door een uitnodigende uitstraling en samenwerking met vastgoedeigenaren ontstaat een aantrekkelijk klimaat voor zowel ondernemers als bezoekers.

Versterken van de identiteit

Het inrichtingsplan vormt de basis voor het versterken van zowel de identiteit van het gebied als het lokaal ondernemerschap. De straten worden aantrekkelijke verblijfsplekken dankzij de toevoeging van groen, water en zitgelegenheden. Dit nodigt uit tot ontmoeting, interactie en het verblijf in de openbare ruimte. Nu het busverkeer uit het gebied is verdwenen, verschuift de nadruk van doorgaand verkeer naar een langzaam tempo van wandelen, ontdekken en genieten.

Het netwerk van gangen en stegen wordt versterkt, waardoor ook de dwarsverbindingen tussen de Herestraat, Gelkingestraat en Oosterstraat aantrekkelijker en beter bruikbaar worden. De unieke historie en het karakter van het gebied krijgen meer zichtbaarheid, terwijl de straten tegelijkertijd beter aansluiten bij de recente ontwikkelingen in de rest van de binnenstad.

Binnen dit inrichtingsplan is nadrukkelijk ook aandacht voor het verschil in karakter tussen de Oosterstraat en de Gelkingestraat. In de Oosterstraat ligt de nadruk op comfort voor voetgangers en fietsers, met volop gelegenheid om langs lokale winkels te slenteren. De Gelkingestraat daarentegen kent een gemengder gebruik: in de ochtend is er volop ruimte voor laden, lossen, fietsers en

voetgangers, terwijl er 's middags en 's avonds juist ruimte ontstaat voor terrassen. Door een flexibele inrichting ontstaan straten die zich aanpassen aan het moment van de dag én de behoeften van ondernemers en bezoekers.

Terrassen

Het inrichtingsplan biedt ruimte voor het behoud én, waar mogelijk, de uitbreiding van terrassen. In de Gelkingestraat is hiervoor extra ruimte gecreëerd. Hierbij is gekozen voor maatwerk: per onderneming wordt in overleg gekeken naar wat er binnen de beschikbare ruimte mogelijk is. Dit zorgt voor een balans tussen voetgangersstromen, groen, zitgelegenheden en horeca die is afgestemd op de sfeer en het gebruik van elke straat.

Programmering, gevel en gevelzone

De programmering van de plintfuncties, de zichtbaarheid van activiteiten in de panden en de manier waarop binnen en buiten met elkaar in verbinding staan, dragen in belangrijke mate bij aan de levendigheid en aantrekkelijkheid van de straat. De inrichting van de gevelzone speelt een cruciale rol in de beleving van de straat. Een afgestemde aanpak tussen ondernemers draagt bij aan een gevoel van eenheid, herkenbaarheid en trots.

Daarnaast wordt verkend hoe renovatie en onderhoud van panden en monumentale gevels gestimuleerd kunnen worden. Er wordt onderzocht welke subsidies mogelijk zijn voor het aantrekkelijker maken van stoepen, het aanpassen van reclame-uitingen en het verbeteren van uitstallingen. Op die manier wordt het historische karakter van de straten versterkt én verbonden met hedendaags ondernemerschap.

Oosterstraat ter hoogte van de Carolieweg.

Gelkingestraat.

